

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ProjectMER ZuidasDok

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

11 februari 2014 / rapportnummer 2866-29

1. Hoofdpunten van het MER

De projectorganisatie ZuidasDok, een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat, ProRail en de gemeente Amsterdam, werkt de voorkeursbeslissing uit de Structuurvisie ZuidasDok, verder uit. Belangrijke onderdelen van deze voorkeursbeslissing zijn het vergroten van de capaciteit van de A10 van knooppunt De Nieuwe Meer tot en met knooppunt Amstel en het ondergronds brengen van de A10 ter hoogte van Zuidas. Tevens wordt het station Amsterdam Zuid, inclusief stedelijk en regionaal openbaar vervoer, omgebouwd tot een openbaar vervoer terminal (OVT).

Voor de realisatie van deze ontwikkelingen moet een tracébesluit worden genomen en moet voor het plangebied een nieuw bestemmingsplan worden vastgesteld. Ten behoeve van de besluitvorming wordt een m.e.r.-procedure doorlopen en een projectMER opgesteld.¹

De Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een onderbouwing van de trechtering tot het voorkeursalternatief en de varianten daarop zoals die in het MER worden uitgewerkt;
- De afwikkeling van de verschillende vervoersstromen van autoverkeer, openbaar vervoer en langzaam verkeer, inclusief voetgangers, in het studiegebied. Geef aan hoe deze informatie wordt gebruikt bij het ontwerp van de OVT en wat de afgeleide (milieu-)effecten zijn van de reizigersstromen;
- Inzicht in de effecten tijdens de realisatiefase en de gebruiksfase. De bouw en aanleg beslaat een periode van circa 10 jaar. Beschrijf de effecten in de verschillende bouw- fasen² in de realisatiefase en geef aan hoe de ambitie van 'een complete stad in elke fase' wordt gerealiseerd, ook voor de aspecten ruimtelijke kwaliteit, leefomgeving en water;
- De wijze waarop het MER de grenzen aangeeft van de milieueffecten van het referentie-ontwerp en inzicht geeft in de mogelijke mitigerende maatregelen en optimalisaties.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op het document *ProjectMER ZuidasDok Concept Advies Reikwijdte en Detailniveau van december 2013* (hierna te noemen de notitie R&D). Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in deze notitie al voldoende aan de orde komen.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

² De bouw bevat verschillende fasen die elk één of meerdere jaren duren, de effecten van de verschillende fasen kunnen ook sterk van elkaar verschillen.

2. Achtergrond en besluitvorming, doel, beleidskader en besluiten

2.1 Achtergrond

Het projectMER ZuidasDok (verder in dit advies het MER) volgt op het planMER voor de Structuurvisie ZuidasDok en is een uitwerking van de voorkeursbeslissing en de bestuursovereenkomst (BOK) die op basis van het planMER en de Structuurvisie zijn vastgesteld. De Commissie heeft over het planMER eerder een R&D advies en toetsingsadvies uitgebracht. In het toetsingsadvies (rapportnummer 2492-136) heeft de Commissie aanbevelingen gedaan voor de vervolgbesluitvorming. Werk deze aanbevelingen, voor zover van toepassing, in het MER uit.

De bestuursovereenkomst speelt een belangrijke rol in de uitwerking van het project ZuidasDok. Geef in het MER een toelichting op deze bestuursovereenkomst en ga daarbij in op de randvoorwaarden voor wat betreft de maximale effecten (met name voor het aspect geluid) van het voorkeursalternatief.

2.2 Doel van het project

De doelen die genoemd zijn op pagina 6 en 7 van de notitie R&D zijn al deels uitgewerkt in het beoordelingskader in hoofdstuk 6. Werk in het MER de doelstellingen uit het beoordelingskader uit de notitie R&D verder uit. Maak in het beoordelingskader een duidelijk onderscheid tussen doelbereik en (milieu-)effecten. Deze overlappen nu deels in het gepresenteerde beoordelingskader.

Complete stad in elke fase

De doelstelling is om de kwaliteit van Zuidas in elke fase van de realisatie te borgen. De omgeving van het project moet op een vanzelfsprekende manier kunnen functioneren met zo min mogelijk hinder tijdens de realisatie van het project. Zuidas moet verder kunnen groeien en ontwikkelen.

Geef in het MER aan wat precies wordt verstaan onder 'complete stad in elke fase' en geef aan met welke concrete beoordelingscriteria deze doelstelling wordt getoetst. Geef aan welke (bouw)fases daarbij in de realisatiefase (mogelijk) zijn te onderscheiden. Werk de doelstelling verder uit in het beoordelingskader, geef aan welke milieueffecten daarbij een rol spelen en hoe dit de keuze voor het eindbeeld (gebruiksfase) kan beïnvloeden.

2.3 Van voorkeursbeslissing tot referentieontwerp

In het MER en het ontwerp tracébesluit (OTB) wordt het voorkeursalternatief verder uitgewerkt tot referentieontwerp. In dat proces worden de verschillende keuzemogelijkheden (voorkeursalternatief en varianten daarop) onderzocht en vertaald in een referentieontwerp

dat wordt vastgelegd in een tracébesluit en bestemmingsplan. Het referentieontwerp zal worden gebruikt bij de aanbesteding van het project.³

Hoofdstuk 6 van de notitie R&D beschrijft de aanpak van de onderzoeken en gaat in op de beoordeling van de milieueffecten. Dit leidt tot een beoordeling van de worst case effecten. Deze aanpak moet inzicht geven in de milieuruimte van het referentieontwerp. Op basis van de worst case situatie zullen de mitigerende maatregelen en optimalisaties worden uitgewerkt, zo danig dat de uitkomsten kunnen worden vertaald in beoordelingscriteria die in de aanbestedingsprocedure worden ingezet (EMVI⁴-criteria).

Aanbestedingscriteria

De Commissie adviseert duidelijk aan te geven hoe de milieuruimte in het referentieontwerp zich verhoudt tot de wettelijke grenswaarden voor milieu. Geef aan hoe de ambities voor duurzaamheid en leefomgeving zijn verwerkt in het referentieontwerp. Geef aan hoe het referentieontwerp en de effecten daarvan worden vertaald in criteria voor de selectie van een aannemer en daarmee het ontwerp. Geef aan of de milieueffecten worden vertaald in ambities waar een aannemer nog keuzevrijheid in heeft, of harde randvoorwaarden (uitgangspunten),

2.4 Wet- en regelgeving en beleidskader

In paragraaf 5.2 van de notitie R&D is het wettelijke kader beschreven. De Commissie adviseert aanvullend hierop ook in te gaan op:

- de Wet geluidhinder en SWUNG I;
- het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) als onderdeel van de Wet milieubeheer;⁵
- de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de consequenties voor het vast te stellen bestemmingsplan;
- Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet;
- Waterwet⁶ en de consequenties vanuit waterveiligheid voor de verschillende fasen van het project (ontwerp, realisatie, beheer en onderhoud).

2.5 Besluiten

Geef in het MER aan welke besluiten en vervolgbesluiten moeten worden genomen voor de realisatie van het voornemen en geef aan wie daarvoor verantwoordelijk is. Ga in op de scope van het besluit en de consequenties voor de onderzoeken in het MER.

³ Citaat Notitie R&D p.22: ZuidasDok legt de verantwoordelijkheid van het uiteindelijke ontwerp zoveel mogelijk bij de aannemer. De toekomstige aannemer(s) van ZuidasDok realiseert zijn eigen ontwerp binnen de grenzen van het TB en het BP. Deze ontwerpen van de toekomstige aannemer mogen niet leiden tot grotere negatieve milieueffecten dan de varianten die in het MER zijn onderzocht. Eventueel dient dit door middel van aanvullende onderzoeken te worden aangetoond.

⁴ Economisch Meest Voordelige Inschrijving zie voor meer informatie ook <http://www.crow.nl/publicaties/gunnen-op-waarde>

⁵ Het NSL programma is recent verlengd tot januari 2017. Daarna zal de werking van het programma eindigen en zal een projecttoets moeten worden uitgevoerd als onderbouwing van het voornemen.

⁶ Op pagina 14 van de notitie R&D staat dat het plan tevens kan worden beschouwd als projectplan Waterwet in relatie tot de ingrepen in de regionale waterkering.

Geef aan:

- welke samenhangende besluiten en vervolgbesluiten voor de ontwikkeling van het gebied van Zuidas aan de orde zijn (zie ook overzicht op p. 18 van de notitie R&D van de ontwikkelingen in de Flanken);
- of de consequenties voor water, volgend uit de Waterwet zijn aangegeven;
- of ontheffing ingevolge de Flora en Faunawet aan de orde is;
- of voor de aanpassing van de sporen en keerspoeren een besluit noodzakelijk is.

3. Voorkeursalternatief en varianten

3.1 Algemeen

Het voornemen bestaat uit de volgende onderdelen⁷:

- capaciteit A10 vergroten, ontvlechten en deels in tunnel;
- capaciteit stationshal, -passage vergroten;
- volwaardige aanlanding NoordZuidlijn;
- nieuwe metroperrons en verbreden treinperrons;
- bus- en tramhaltes nabij metro en trein;
- 11.000 fietsenstallingsplaatsen;
- extra openbare ruimte;
- extra fietsverbinding;
- verbetering leefomgevingscondities voor woningbouw;
- keerspoeren Diemen.

Onderbouw welke onderdelen in het MER worden uitgewerkt, welke keuzemogelijkheden (varianten en modules ⁸) daarin zitten en hoe dit in de effectbeschrijving (hoofdstuk 4) wordt uitgewerkt.

3.2 Uitwerking van het voorkeursalternatief

De notitie R&D beschrijft het proces waarin de voorkeursbeslissing, met nog een groot aantal variaties, wordt getrechterd tot een voorkeursalternatief met varianten die in het MER worden uitgewerkt. Beschrijf in het MER de verschillende stappen in het trechteringsproces en geef de keuzes uit varianten en modules tot het voorkeursalternatief en de varianten weer. Geef in het MER expliciet aan hoe milieueffecten een rol hebben gespeeld in deze trechtering.

De Commissie vraagt daarbij in het bijzonder aandacht voor de modules overkapping sporen, verkeersoptimalisatie en ontgraving 'in den droge', omdat zij verwacht dat deze mogelijk onderscheidend zijn.

⁷ Zoals gepresenteerd door het projectbureau ZuidasDok tijdens het locatiebezoek van de Commissie aan de projectlocatie Zuidas.

⁸ Tijdens het locatiebezoek van de Commissie aan het project ZuidasDok heeft de initiatiefnemer een overzicht gepresenteerd van de verschillende keuzemogelijkheden, met daarbij onderscheid naar baseline, MER-variant, project-variant, module en optimalisatie.

3.3 Milieuvriendelijke varianten

Geef aan hoe de informatie uit het MER een rol speelt bij de uitwerking van het referentieontwerp en de selectie van een aannemer. Beschrijf welke milieuvriendelijke varianten mogelijk zijn en geef aan hoe de milieueffecten van deze varianten kunnen worden vertaald in aanbestedingscriteria (EMVI-criteria).

3.4 Referentiesituatie

De notitie R&D beschrijft twee referenties, A en B, die in het MER zullen worden gebruikt bij de vergelijking van de milieueffecten. De Commissie merkt op dat referentie A kan worden gezien als de referentiesituatie zoals deze volgens de m.e.r.-aanpak moet worden uitgewerkt. Door de initiatiefnemer is aangegeven dat Referentie B, kan worden beschouwd als een gevoeligheidsanalyse voor de ontwikkelingen in Zuidas Flanken, met deze referentie wordt namelijk inzichtelijk gemaakt tegen welke knelpunten of kansen de verdere ontwikkeling van Zuidas Flanken aanloopt.

Referentie A beschrijft de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling en de ontwikkelingen die in de bestemmingsplannen van het gebied Zuidas Flanken zijn vastgelegd. Bij deze beschrijving wordt uitgegaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten (in bestemmingsplannen).

In referentie B wordt een doorkijk gegeven van de verdere ontwikkeling van Zuidas die formeel nog niet vastligt. De Commissie merkt op dat deze aanpak een toegevoegde waarde heeft, omdat ook inzichtelijk wordt gemaakt hoe het voornemen van invloed is op het bouwprogramma van Zuidas Flanken waar nog geen definitief besluit over is genomen en dat formeel gezien nog niet tot de autonome ontwikkeling behoort. Op basis van deze effectbeschrijving kunnen in het MER eventueel aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in het plangebied waarmee ook voor de toekomstige ontwikkeling van Zuidas aan de wettelijke milieueisen en kwaliteitsambities kan worden voldaan.

De Commissie adviseert om per referentie (A en B) aan te geven welke ontwikkelingen in de verschillende (deel-)gebieden zijn meegenomen, zie hiervoor de opsomming van deelgebieden op p. 18 van de notitie R&D.

4. Milieugevolgen

De notitie R&D gaat in hoofdstuk 6 Milieuonderzoeken uitgebreid in op de aanpak van de onderzoeken naar doelbereik en milieueffecten. De Commissie adviseert de beschreven aanpak uit te werken in het MER en geeft in dit hoofdstuk aanvullend advies voor onderzoek en uitwerking in het MER.

4.1 Algemeen

Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voorkeursalternatief en de varianten voor verkeer, lucht-, water-, grondwater-, bodemkwaliteit, externe veiligheid, geluid en stikstofdepositie worden bepaald.

Ga ook in op de onzekerheden in deze modellen en gegevens. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens (bron, ouderdom, betrouwbaarheid, e.d.) en in de gehanteerde rekenregels/-modellen (afleiding en bandbreedte van kritische parameterwaarden, modelkalibratie, e.d.).

Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van het voorkeursalternatief en de varianten en de toetsing aan (project-)doelen en wettelijke grenswaarden (zie ook paragraaf 5.3 van dit advies).

4.2 Effecten tijdens de realisatiefase

De realisatiefase bestrijkt een periode van circa 10 jaar. Het vast te stellen bestemmingsplan beslaat daarmee bijna de gehele realisatiefase. Vanwege duur en omvang van de realisatiefase adviseert de Commissie bij de beoordeling van de effecten tijdens de realisatie zoveel mogelijk aan te sluiten bij de beoordeling van de effecten na realisatie (gebruiksfasen).

Werk in het MER het beoordelingskader voor de effecten tijdens de realisatie verder uit en ga daarbij ook in op de thema's barrièrewerking, ruimtelijke kwaliteit, leefomgeving, en water⁹.

4.3 Verkeer

De effectbepaling voor verkeer en openbaar vervoer maakt gebruik van verschillende verkeersmodellen. Deze modellen sluiten gezien hun schaalniveau en gebruiksdoel niet optimaal op elkaar aan, dit geldt ook voor hun uitkomsten. Daarom dient, naast het gebruik van de modellen, een goed beargumenteerd deskundigen oordeel ('expert judgement') een belangrijke rol te spelen bij het gebruik van de prognoses ten behoeve van de effectbeschrijving en optimalisatie van het voorkeursalternatief.

⁹ Tabel 14 beoordelingskader water verwijst naar onderzoeken dat in de OTB fase zal worden uitgevoerd, neem de resultaten van deze onderzoeken over in het MER indien ze consequenties hebben voor het milieu.

Wegverkeer

Ga voor de prognoses van het wegverkeer uit van (recente) ruimtelijke uitgangspunten. De uitgangspunten van de prognoses voor effectbeschrijving van de varianten en referentie dienen hierbij aan te sluiten.

Voor het hoofdwegennet wordt het NRM¹⁰ gebruikt, voor het onderliggend wegennet het model Genmod. Verklaar de verschillen tussen beide modellen. Aspecten die daarbij een rol spelen zijn bijvoorbeeld de werking van het prognosemodel inclusief de verklarende parameters en de toekomstscenario's voor mobiliteit en economische ontwikkeling.

Werk in geval van onzekerheden in de modellen met bandbreedtes of gevoeligheidsanalyses voor de verkeersintensiteiten en de effecten.

De initiatiefnemer heeft aangegeven voor de verkeersafwikkeling tijdens de realisatie de effecten te analyseren met een dynamisch model. De Commissie vindt dit een goede aanpak die aansluit bij het ambitieniveau ten aanzien van 'leefbaarheid in elke fase'. Omdat de verkeersafwikkeling in de realisatiefase zich afspeelt op het 'raakvlak' van het hoofd- en onderliggend wegennet beveelt de Commissie aan om te onderzoeken hoe de input (herkomsten/bestemmingen van de verplaatsingen) in het simulatiemodel het best op het NRM en Genmod (en eventueel andere informatie of expert-inschattingen) gebaseerd kan worden en dit inzichtelijk te rapporteren. Besteed in de analyse ook aandacht aan de beschikbare parkeercapaciteit in de verschillende bouwfases.

Openbaar vervoer, fiets en voetganger

De prognoses voor het openbaar vervoer worden opgesteld met het model 'De Kast'. Geef bij de onderbouwing en toepassing van de prognoses aandacht aan belangrijke uitgangspunten die niet (volledig) worden afgedekt door het prognosemodel, zoals de ombouw van de Amstelveenlijn, de (aanpassing van) de aanlanding van de noord-zuid (metro)lijn en de kwaliteitsverbetering van het station (OVT) zelf. Besteed bij de uitgangspunten aandacht aan het onderliggende openbaar vervoer. Geef met behulp van 'expert judgement' aan hoe hiermee wordt omgegaan in de prognose.

De effecten voor reizigers/voetgangers worden onderzocht in het proces voor optimalisatie van de OVT, daarbij wordt simulatie ingezet (VISSIM). De Commissie denkt dat dit een goede werkwijze is en wil hierbij aantekenen dat de gedetailleerde toepassing van de stationsmatrix mogelijk tot schijnnaauwkeurigheden leidt. Daarom beveelt de Commissie aan ook andere bruikbare informatie en inzichten te gebruiken. Besteed naast de modeluitkomsten ook aandacht aan het functioneren van de OVT in niet-standaard situaties (zoals bijvoorbeeld calamiteiten en evenementen en losstaand van de reguliere OV-dienstregeling) en vergelijk met andere majeure stationsontwikkelingen (evt. internationaal).

Ook voor de fiets geldt dat aanvullende informatie (bv. fiets(parkeer)tellingen) en 'expert judgement' kunnen worden ingezet naast de voorgestelde analyses op basis van de stationsmatrix.

¹⁰ Nieuw Regionaal Model, Verkeersmodel van Rijkswaterstaat

4.4 Lucht

Het project is in het NSL opgenomen onder projectnummer 1001 'A10 Amsterdam–Zuidas (hoofdweggedeelte) (MIRT). Het project Flanken is opgenomen onder projectnummer 724 Zuidas (Flanken). In 2013 is een wijzigingsmelding gedaan voor het project 1001 die betrekking had op het realisatiejaar. Licht deze wijzigingsmelding in het MER toe en geef aan of de wijziging ook van toepassing is op de ligging en lengte van de tunnel.

De gebruiksfase is opgenomen in het NSL. De realisatiefase is niet opgenomen in het NSL. Het bestemmingsplan heeft alleen betrekking op de realisatiefase. De Commissie adviseert de effecten tijdens de realisatiefase in beeld te brengen en te toetsen aan de wettelijke grenswaarden.

Tijdens het locatiebezoek heeft de initiatiefnemer aangegeven dat de snelweg A10 wordt gemodelleerd met de rekenmethode SRM2 en de modellering van de tunnels wordt uitgevoerd met de rekenregels uit de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007, conform de wettelijke richtlijnen. De Commissie onderschrijft deze werkwijze.

4.5 Geluid en trillingen

Geef op kaart duidelijk aan waar de huidige gevoelige bestemmingen zijn gelegen en toekomstige gevoelige bestemmingen zijn geprojecteerd.

Breng de optredende geluidbelasting ook tijdens de realisatiefase in beeld. Geef aan hoe het beoordelingscriterium 'Kwaliteit in elke fase' voor geluid is ingevuld.

Onderbouw de keuze voor de gebruikte rekenmethoden voor de diverse geluidbronnen.

4.6 Externe veiligheid

Door het voornemen zal sprake zijn van een verandering van het externe risico ten opzichte van de referentiesituatie (zie par. 3.4 van dit advies) voor verschillende (snel)wegen van en nabij het voornemen. Hanteer voor de referentiesituatie de huidige bestaande vervoersstroom zoals ook is gedefinieerd in de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (Circulaire Rnvgs). Per 1 juli 2014 wordt het Besluit externe veiligheid transportroutes (BEVT) van kracht.. De Commissie adviseert om te anticiperen op het gestelde in het BEVT. De strekking van de Circulaire Rnvgs en het BEVT is min of meer gelijk.

Voor het voorkeursalternatief en de andere varianten dient onderbouwd te worden of en hoe de vervoersstroom ten opzichte van de referentiesituatie(s) wijzigt. Aansluiting kan worden gezocht bij het gestelde in de (concept) Handleiding Risicoanalyse Transport (concept HART), hoofdstuk 10. De Commissie adviseert om bouwprojecten die nog niet binnen een bestemmingsplan mogelijk zijn gemaakt, zoals bouwprojecten welke in voorbereiding zijn, maar welke onderdeel uitmaken van een alternatief of variant duidelijk te benoemen. Indien voor deze projecten in de toekomst een aparte externe veiligheidstoets (op basis van verantwoording van het groepsrisico conform het BEVT) wordt uitgevoerd maken deze projecten geen onderdeel uit van het voorkeursalternatief of een variant.

De Commissie adviseert, indien sprake is van (tijdelijke) omlegging van de transportroute voor gevaarlijke stoffen, goed in beeld te brengen hoe de externe veiligheidssituatie wijzigt.¹¹ Onderbouw hierbij de uitgangspunten voor verdeling van het transport van gevaarlijke stoffen over de verschillende mogelijke snelwegen. Indien recente tellingen (met groeifactor) van Rijkswaterstaat hiervoor gebruikt worden dient tevens het externe risico op basis van de Circulaire Rnvgs/BEVT in beeld te worden gebracht.

4.7 Bodem en (grond-)water

De beschrijving van het grondwater- en watersysteem vraagt bijzondere aandacht bij dit project vanwege de aanleg van een tunnel. Het tracé van de tunnel doorsnijdt namelijk de grondwaterstromen van Noord naar Zuid en het gebied heeft momenteel al te kampen met wateroverlast. De Commissie adviseert gebruik te maken van de bestaande data en informatie (indien aanwezig op basis van het monitoringssysteem van Waternet) van het water- en grondwatersysteem.

4.8 Klimaat Adaptatie

Werk in het MER beoordelingscriteria uit voor een robuust en toekomstvast watersysteem.

4.9 Natuur

Geef in het MER aan welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Ga daarna in op de ingreep-effectrelatie tussen het voornemen en de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen¹² is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.¹³ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹⁴ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het

¹¹ Zie inspraakreactie van de gemeente Ouderkerk a/d Amstel waarin wordt gevraagd de gevolgen voor externe veiligheid van het wijzigen van de transportroutes voor gevaarlijke stoffen in beeld te brengen.

¹² Geef aan of het bijvoorbeeld gaat om vernietiging van leefgebied door ruimtebeslag, verstoring door licht en geluid, verdroging of vernatting door verandering van de waterhuishouding, versnippering door doorsnijdingen of barrièrewerking of vermessing en verzuring door deposities van stikstof.

¹³ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn- / bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

¹⁴ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen¹⁵ overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Gebiedsbescherming¹⁶

Uit het planMER en de Structuurvisie bleek dat het voornemen kan leiden tot een geringe toename van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Botshol.¹⁷ Op basis van geactualiseerde verkeersgegevens zal nader onderzoek naar de effecten van stikstofdepositie nodig zijn om te beoordelen of eventueel gebiedsgerichte maatregelen nodig zijn.¹⁸

De Commissie adviseert om de afbakening van het studiegebied te bepalen aan de hand van de toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, ook bij lage intensiteiten en/of op grotere afstand kan toename mogelijk zijn. De Commissie adviseert hier rekening mee te houden.

Indien een toename van de depositie van stikstof geconstateerd wordt in de situatie van een totale depositie tot boven de kritische depositiewaarden, zijn in Natura 2000-gebieden significante gevolgen niet uit te sluiten. In dat geval dient een Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 te worden opgesteld. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹⁹ met succes wordt doorlopen.

5. Overige aspecten

5.1 Vergelijking van voorkeursalternatief en varianten

De milieueffecten van het voorkeursalternatief en de varianten moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de aard, omvang en het verschil in (milieu-)effecten. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieu-beleid.

¹⁵ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 – 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

¹⁶ Op de website <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/biodiversiteit/leefgebieden-beschermen> is uitgebreide informatie te vinden over de specifieke gebiedsbescherming.

¹⁷ In dit Natura 2000-gebied worden in de huidige situatie en referentiesituatie reeds kritische depositiewaarden overschreden.

¹⁸ zoals reeds aangekondigd op p. 148 van het plan-MER.

¹⁹ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Geef daarnaast voor het de voorkeursalternatief en de varianten aan in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria.

5.2 Leemten in milieuinformatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

5.3 Onzekerheden en evaluatie

Houd bij de vergelijking van het voorkeursalternatief en de varianten bij de toetsing aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.²⁰ Geef daarvoor in het MER inzicht in:²¹

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van het voorkeursalternatief en de varianten;
- op welke wijze en wanneer na realisatie van het initiatief de daadwerkelijke effecten worden geëvalueerd, bijvoorbeeld via een oplevertoets, en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project-)doelen en grenswaarden in de praktijk niet worden gehaald.²²

5.4 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van het voorkeursalternatief en de varianten. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

²⁰ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

²¹ Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER. (http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf)

²² Dit sluit aan bij de adviezen van de Commissie Elverding. Met de oplevertoets wordt ook invulling gegeven aan de (tot op heden veelal niet nagekomen) verplichting tot evaluatie van een MER (artikel 7.39 t/m 7.42 van de Wet milieubeheer).

5.5 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Besteed in de samenvatting van het MER aandacht aan de hoofdpunten uit het MER, waaronder de trechtering tot een voorkeursalternatief, de verschillende varianten, mitigerende maatregelen en optimalisaties, de beschrijving van de referentiesituaties A en B, de effecten van de realisatie en gebruiksfase en de doorvertaling van het MER naar criteria voor de aanbesteding.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: projectorganisatie ZuidasDok, een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat West-Nederland Noord, Pro Rail en de gemeente Amsterdam (coördinerend bevoegd gezag) Rijkswaterstaat

Bevoegd gezag: Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), Directoraat-generaal Bereikbaarheid voor het tracébesluit en de gemeenteraad van Amsterdam voor het bestemmingsplan.

Ministerie van IenM treedt op als coördinerend bevoegd gezag.

Besluit: Tracébesluit en bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: de wijziging van de hoofdinfrastructuur is m.e.r.-beoordelingsplichtig op basis van activiteit D1.1

Activiteit:

Het voornemen bestaat uit de volgende onderdelen:

- Capaciteit A10 vergroten, ontvlechten en deels in tunnel;
- Capaciteit stationshal, -passage vergroten;
- Volwaardige aanlanding NoordZuidlijn;
- Nieuwe metroperrons en verbreden treinperrons;
- Bus- en tramhaltes nabij metro en trein;
- 11.000 fietsenstallingsplaatsen;
- Extra openbare ruimte;
- Extra fietsverbinding;
- Verbetering leefomgevingscondities voor woningbouw;
- Keersporen Diemen.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Staatscourant van: 23 september 2013

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 24 september tot en met 21 oktober 2013

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 19 december 2013

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 11 februari 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. drs. R. Meeuwsen (secretaris)

dhr. ir. H. Otte

mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

dhr. ir. H.T. Sman

dhr. ir. P.P.A. van Vugt

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- ProjectMER ZuidasDok concept advies Reikwijdte en Detailniveau, IBZ ingenieursbureau ZuidasDok, december 2013

De Commissie heeft kennis genomen van zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport ProjectMER ZuidasDok

ISBN: 978-90-421-3925-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

